

कीर्तिपुर सन्देश

साप्ताहिक

मोबिल्याण्ड इलेक्ट्रोनिक्सको शो रुम अव कीर्तिपुरमा
सम्पूर्ण घरायसी इलेक्ट्रोनिक सामानहरुको लागि सम्भन्नुहोस्

**MOBILAND
ELECTRONIC
PVT.LTD**

Mobiland Electronic Pvt. Ltd.
Head Office
 Bahirigaun, Kirtipur-17
 Kathmandu, Nepal
 Phone No : 01-4334235

Showroom
 Kirtipur -3, Rin Road, Behind Mangal School
 Phone No.:01-4284818
www.mobilandelectronic.com
www.facebook.com/mobilandelectronic

कीर्तिपुर -३, रिङरोड (मंगल स्कूल पछाडी)

साँचो सफलता तर्फ

WELCOME

NEW SHOWROOM

HRMOTORS PVT.LTD

BALAJU

बालाजु

Authorised Sole Distributor

HRMOTORS PVT.LTD.

Balaju-16, Kathmandu

Contact No.:- 9851210478

रोशन श्रेष्ठ

“मनू मखु मर्स्या ख” को अनावश्यक कृ-प्रचार गरेर नेवार र मधेशीलाई एकार्काको शत्रु बनाइ “फुटाउ र राज गर” नीति अँगालेको हो भनेर मैले उहिले देखि नै भन्दै आएको हुँ।

तर नेवार-मधेशी विभाजनको रेखा यति धेरै गहिरीइसकेको थियो कि, मेरो कुरा सुन्ने नजिकका मधेशी मित्रहरू, र नेवार मित्रहरू नै ‘हो र?’ भन्दै चुपचाप बसिदिए। याने कि, मैले प्रस्तुत गरेको तर्क र विचारको प्रतिवाद पनि नगर्ने, र त्यो कुरा अरूलाई पनि नबताउने - यस्तो व्यवहार ‘फ्रोजन माइण्ड’को द्योतक हो, जसले यथास्थितिमा मलजल पुर्‍याउँछ।

प्रगति निम्ति यथास्थिति लाई मलजल पुराउने ‘फ्रोजन माइण्ड’ बोकेर बस्नु हुँदैन।

असहमत भए प्रतिवाद गर्नु, सहमत भए प्रचार गर्नु - तर ‘फ्रोजन माइण्ड’को घेराबाट

नेवार मधेश सम्बन्ध -२

बाहिर निस्कन मधेशी मित्रहरू पनि डराउँछन्, नेवार मित्रहरू पनि डराउँछन्। त्यो डरले गर्दा पनि ‘फुटाउ र राज गर’ नीतिको असरबाट मुक्त हुने प्रयास भएको छैन।

मुखले ‘डराएको होइन’ भन्लान्, तर वास्तवमा भित्रीमनमा ‘म यस्तो गन्थनमा सहभागी भएँ भने मलाई कसैले नराम्रो भन्ला कि ? कसैले समुहबाट बहिष्कार गर्ला कि ? कसैसित बहसमा अल्झिनु पर्ला कि ? म एकजनाले यो कुरा भनेर के फरक पर्ने हो र ? किन म छुच्चो देखिनको लागि यस्ता कुरा गर्न पर्यो र ?’ - यस्ता खालको सोचाइ मनमा पालेर चुप लागेर बस्छन्। यो वास्तवमा डरछेरुवा मनस्थिति हो।

मर्स्या शब्दको सम्बन्ध ‘मगध देश’सित छ। ‘मगध देश’ संस्कृत शब्दको व्युत्पत्ति धेरै तरिकाले भएको छ। त्यसमध्ये एक ‘मगध देश’ (‘मगदस’ ‘मरस’ (‘मर्स’ हो। त्यहि ‘मर्स’लाई नेवारले प्रयोगमा ल्याए, जसबाट ‘मर्सिया’ (श्र ‘मर्स्या’ बनेको हो। यसरी ‘मर्स्या’ शब्दमार्फत नेवारले पुरातन मगध देशको अस्तित्व तथा

नेपाल-मगध बीचको साँस्कृतिक सम्बन्धको चिनो बोकेर बसेको छ भन्न सकिन्छ। स्मरणरहोस मगध देशमा बंगाली, मैथिली, भोजपुरी र केहि छोटो समय अवधि भाषा बोल्ने समुदाय आवद्ध थिए। नेवार संस्कार, भाषा र संस्कृतिहरूमा ती भाषा बोल्ने समुदायको प्रभावहरू यत्रतत्र भेटाइन्छ।

तर यो विश्लेषणको अभावमा ‘मधेश’ भनेको ‘मध्य देश’को छोटकरी रूप भनेर बताउनेहरू थुप्रै छन्। जबकि भारतखण्डको इतिहासमा ‘मध्य देश’ भन्ने देशको अस्तित्व देखिन्छ। ‘मध्य प्रदेश’ पनि अहिलेको आधुनिक भारत बनेपछि मात्रै अस्तित्वमा आएको हो।

नेवार र मगध देशका बीच यूगौं यूगका साँस्कृतिक सामिप्यता छ, सहयोग छ, सद्भाव छ। त्यसको प्रमाणहरू हालसम्म पनि नेवारले गाडेरहेको मैथिल तथा भोजपुरी भजनहरू छन्। नेवारले प्रयोग गरीरहेको ‘मर्स्या’ शब्दबाट नै आज मधेशको अस्तित्व पुनरुत्थान हुन सहयोग पुगेको छ। तैपनि ‘मर्स्या’ शब्द हेयभावको शब्द होइन भन्ने बताउँदा नपत्याउने मान्छे

बाँकि छन। यदि ‘मर्स्या’ भन्दा बाहेक अर्को शब्द नेवारभाषामा छैन भने त्यो कसरी हेयभाव हुन्छ ? आलुलाई आलु भन्दा, लौकालाई लौका भन्दा, बर्मूलाई बर्मू भन्दा, नेवा:लाई नेवा: भन्दा - हेपेको भन्न मिल्छ र ? मिल्दैन भन्ने मेरो तर्क हो। आजसम्म ‘हेयभाव’ भनिएको मर्स्या शब्दको सट्टामा प्रयोग गर्नुपर्ने ‘सम्मानभाव’को ‘मर्स्या’ शब्द नेपालभाषामा यो हो है भनेर कसैले मलाई बताएका छैनन्।

यति हुँदाहुँदै पनि त्यस्ता नेवारहरू अझै बाँकि छन, जो ‘मर्स्या’ शब्द सित सम्मानजनक सोच राख्न सक्दैनन्।

तिनीहरू नेवार र मधेशीबीचको सामाजिक र राजनीतिक एकता पनि मन पराउँदैनन्। मधेशसित एकता गर्न प्रयासरत सामाजिक अभियन्ता तथा राजनीतिक नेताहरूलाई अधोषित बहिष्कार गरेर ‘नेवार-मधेश बीच फूट ल्याउने यथास्थितिवादि’हरूकै चाकडीमा चुर्लुम्म डुब्न रमाउँछन्।

नेवारसमाजमा अद्यावधि रहेको मधेश पूर्वाग्रह विकास गरिएको शाह र राणा र पञ्चायति सोचको ह्यांगओभर हो। मित्र रत्न महर्जनले संकलन गर्नु भएको

र हालसालै प्रकाशमा ल्याउनु भएको जानकारी अनुसार नेवार मधेशको सामिप्यताको विकराल स्वरूप आश्चर्यजनक छ। उहाँले प्रकाशमा ल्याउनु भएको जानकारीअनुसार :

१ - स्वयम्भू महाचैत्य एकजना मर्स्या राजाले प्रतिस्थापन गरेको रहेछ। तपाईंहरूलाई अचम्म लाग्ला। त्यो महाचैत्य बनाउने प्रचण्ड देव (जसले पछि बज्राचार्य शिक्षा लिए र नाम परिवर्तन गरी शान्तिकराचार्य कहलाइए) उहाँ नेवार चेतनामा ‘मर्स’ कहलाइने हालको पश्चिम बंगाल क्षेत्रमा रहेको गौड देशका राजा हुन्।

२ - मर्स्या शान्तिकराचार्यले नै स्वयम्भू महाचैत्य निर्माण पश्चात पालो बस्न उहाँको गौड देशबाट ४ जना बुद्धाचार्यहरू बोलाएर ल्याएका रहेछन्। निश्चितरूपमा ती बुद्धाचार्यहरू पनि मर्स्या नै हुन्।

३ - त्यसै गरी नेवार समुदायका पुरोहितमा गनिने बज्राचार्य अभिषेक लिने पहिलो व्यक्ति गुणाकर बज्र पनि मर्स्या नै हुन्। उहाँ मिथिलाबाट नेपाल प्रवेश गर्नु भएका व्यक्ति हुन्। उहाँले नेपालको शान्तिपुरमा बसी दिक्षित भएपछि यहि वज्रयानी बुद्ध धर्मको प्रचार गर्नु भएको रहेछ।

४ - मर्स्या गुणाकर बज्रले नै मर्स्या प्रचण्ड देव (शान्तिकर

आचार्य)लाई बज्राचार्य अभिषेक दिनु भएको रहेछ। ‘नेवार बुद्धिज्म’ नामले संसारमा ख्याति कमाएको तथा नेपालको र नेवार को पहिचान कायम राख्न अतुलनिय योगदान दिएको बज्रयान वास्तवमा मर्स्याहरूको योगदानबाट शुरुवात भएको रहेछ।

आजको स्थितिमा हेर्ने हो भने स्वयम्भू एक मर्स्या राजाले बनाएको हो, अनि बुद्धाचार्यहरू पनि मर्स्या नश्ल नै हुन्। शुरुवातितत्ताकाका बज्राचार्य पुरोहितहरू पनि मर्स्या नै रहेछन्। मिथिला संस्कृतिका र ज्ञाधानी मानिने जनकपुरलाई नेवारले अहिले पनि मर्स र त्यहाँको आदिवासि वासिन्दालाई मर्स्या नै भन्दछ, त्यो कुनै हेयभावले भनेको हुँदै होइन।

यी कुराहरू वास्तविक इतिहासको उत्खननबाट निस्केका जानकारीहरू हुन्। हालै निर्वाण यात्रामा जानुभएका सम्माननिय पण्डित बर्दि गुरुजु (बज्रयानी सम्प्रदायका विख्यात विद्वान) पनि यो कुरामा सहमत नै हुनुहुन्थ्यो भन्ने जानकारी मित्र रत्न महर्जनबाट प्राप्त भएको छ। यस्ता कुराहरू जानकारी ीमा आइसकेपछि, के अब पनि ‘मनू मखु मर्स्या ख:’ भनेर नेवार र मधेशी बीच फाटो कायमै राख्न जरूरी छ र ?

चौथो साधारण सभाको सूचना

यस सहकारी संस्थाको सञ्चालक समितिको मिति २०७३/०७/०५ गते बसेको निर्णय अनुसार यस संस्थाको चौथो वार्षिक साधारण सभा निम्न मिति, समय र स्थानमा हुने भएकोले सम्पूर्ण शेयर सदस्य महानुभावहरूलाई उपस्थितिको लागि हार्दिक अनुरोध गरिन्छ।

मिति : २०७३/०७/२७ गते शनिवार

समय: विहान ७.३० बजे संस्थाको कार्यालयमा भेला हुने।

स्थान : त्रिभुवन पार्क, थानकोट

नोट: सम्पूर्ण शेयर सदस्य महानुभावहरूलाई पत्र पठाई सकिएको छ। कथंकदाचित पत्र नपुगेमा यही सूचनालाई आधार मानी उपस्थित हुन समेत अनुरोध गरिन्छ। निर्धारित समयमा संस्थाको कार्यालयमा उपस्थित नभई बस छुट्न गएमा संस्था जवाफदेही नहुने पनि जानकारी गराइन्छ।

सचिव

परिवर्तनकारी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

नयाँबजार, कीर्तिपुर -१७

फोन नं. ४३३३७१३

नवौं साधारण सभाको सूचना

यस सहकारी संस्थाको सञ्चालक समितिको मिति २०७३/०७/०६ गते बसेको निर्णय अनुसार यस संस्थाको नवौं वार्षिक साधारण सभा निम्न मिति, समय र स्थानमा हुने भएकोले सम्पूर्ण शेयर सदस्य महानुभावहरूलाई उपस्थितिको लागि हार्दिक अनुरोध गरिन्छ।

मिति : २०७३/०७/२७ गते शनिवार

समय: विहान ७ बजे संस्थाको कार्यालयमा भेला हुने।

स्थान : स्वीट्जरलैण्ड पार्क, दहचोक

नोट: सम्पूर्ण शेयर सदस्य महानुभावहरूलाई पत्र पठाई सकिएको छ। कथंकदाचित पत्र नपुगेमा यही सूचनालाई आधार मानी उपस्थित हुन समेत अनुरोध गरिन्छ। निर्धारित समयमा संस्थाको कार्यालयमा उपस्थित नभई बस छुट्न गएमा संस्था जवाफदेही नहुने पनि जानकारी गराइन्छ।

सचिव

पाँगा बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

धोकासी, पाँगा, कीर्तिपुर-९

फोन नं. ९८०३०२४७६४, ९८४३३६३४२९

कीर्तिपुर सन्देश

KIRTIPUR SANDESH WEEKLY

साप्ताहिक

वर्ष ६ अंक १६ (संयुक्तांक २७०) ने. सं. ११३७ कछलाख नवमि बुधवा: २०७३ कार्तिक २४ गते बुधवार (Nov 09, 2016) मूल्य रु.१०/- पृष्ठ १४

संविधान संशोधनको सवालमा गृहकार्य अहिले सम्म पनि शुन्य संघीय गठबन्धनको माग भर्सेस् एमाले

संघीय गठबन्धनले उठाएका मागहरूको सवालमा प्रमुख प्रतिपक्ष दल एमाले असहमति संघीय गठबन्धनले पनि एमाले आफूहरूको मागको विरोधमा रहेको बताउँदै एमाले नै प्रमुख दुस्मनको रूपमा लिदै आएको अवस्था

कीर्तिपुर सन्देश /

प्रचण्ड नेतृत्वको सरकार गठन गर्नका लागि माओवादी केन्द्र, कांग्रेस र आन्दोलनरत संघीय गठबन्धन बीच तीनबुँदे सहमति भएको थियो ।

सहमतिको क्रममा पहिलो बुँदामा नै संघीय गठबन्धनको माग सम्बोधन गर्नका लागि संविधान संशोधन गर्न त्रिपक्षिय रुपमा नै कार्यदल बनाई अघि बढ्ने कुरा उल्लेख थियो । माओवादी, कांग्रेस र संघीय गठबन्धनका प्रतिनिधिहरू सहभागी गराई कार्यदल बनाउने र कार्यदलले तयार गरेको आधारमा व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्ताव दर्ता गरि संविधान संशोधन गर्ने कुरा उल्लेख थियो ।

अहिले सम्म पनि तीन दलको कार्यदल बनाइसकेको अवस्था छैन । बाहिर बाहिर मात्र संविधान संशोधनको गृहकार्य अन्तिम चरणमा पुगेको कुरा सत्तापक्ष कांग्रेस र माओवादीका नेताहरूले बताएको भएतापनि बास्तवमा सहमति अनुसार गृहकार्य गर्नका लागि कार्यदल बनाइसकेको अवस्था नै छैन ।

संविधान संशोधन सामाचार विश्लेषण

कार्यदल बनाइसकेपछि मात्र मागको विषयमा छलफल गरी संविधान संशोधनका लागि आवश्यक अनुसार संसदमा दर्ता गर्नुपर्ने अवस्था छ । तर अहिले सम्म केहि नगरेको अवस्था भएका कारण एक ढंगबाट भन्ने हो भने संविधान संशोधनको सवालमा अहिले सम्म पनि शुन्यको अवस्था हो ।

सत्तापक्षले आफ्नै किसिमको समूह र आन्दोलनरत संघीय गठबन्धनले आन्तरिक गृहकार्य गर्नका लागि भने छुट्टै समूह बनाइसकेको अवस्था छ । तर दुईता समूहलाई एउटै कार्यदल बनाउने अर्थात माओवादी, कांग्रेस र संघीय गठबन्धनको कार्यदल बनाइसकेको अवस्था भने छैन । एकातिर स्थानीय निकाय, प्रदेश र संसदको चुनाव गर्नका लागि संविधान संशोधनको आवश्यकता छ

भन्ने अर्कोतिर संविधान संशोधनको लागि आवश्यक गृहकार्य समेत भइनसकेको अवस्थामा कतै संविधान संशोधन सहमति अनुसार भन्दा पनि सत्तापक्षले विगतमा जस्तै एकपक्षिय रुपमा गर्ने त हैन भनी प्रश्न उठ्न थालेको छ ।

अर्कोतिर संघीय गठबन्धनले उठाएका मागहरूको सवालमा प्रमुख प्रतिपक्ष दल एमाले सहमत छैन । संघीय गठबन्धनले उठाएका मागको भर्सेसमा नै एमालेका नेताहरू रहेका छन् । उनीहरूले विगतको सरकारले नै संयुक्त मधेसी मोर्चाको माग पुरा गरिसकेको दावी गर्दै अहिलेको अवस्थामा संविधान संशोधनको आवश्यकता नै नरहेको कुरा सार्वजनिक रुपमा नै व्यक्त गर्दै आएका छन् । मधेशी मोर्चा सहितको संघीय गठबन्धनले पनि एमाले आफूहरूको मागको विरोधमा रहेको बताउँदै एमाले नै प्रमुख दुस्मनको रूपमा लिदै आएको अवस्था छ ।

उता सत्तापक्ष कांग्रेस र माओवादी केन्द्र भने एमालेको साथ लिएर मात्र संविधान संशोधन गर्ने पक्षमा रहेको र पछिल्लो समयमा आएर आन्दोलनरत संघीय गठबन्धनको तुलनामा एमालेका नेताहरूसँगै सरकारको सर सल्लाह बढ्दै गएको पाइन्छ । आन्दोलनरत संघीय गठबन्धनसँग खासै वार्ता गर्ने र आवश्यक अनुसारको सहमति गर्ने तयार गरेको देखिदैन ।

यस्तो अवस्थामा संघीय गठबन्धन र सरकार मात्रै हैन एमालेले समेत आ-आफ्नो तयारी गर्दै आफ्नो हात कसरी हुन्छ, मधि पार्ने खेलमा लागेको त हैन भनी प्रश्न उठ्न थालेको छ ।

Admission Open !

BBS&B.Ed.

Affiliated to T.U.

MANGAL MULTIPLE CAMPUS

Kirtipur Municipality -3

Tel: 4330544, 4335560

कानुनी सल्लाहकार
ज्ञानबहादुर महर्जन
प्रकाशक
नजरराम महर्जन
 (९८४१४०१०७७)
सम्पादक
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रबन्धक
निरजमान सिंह
काठमाण्डौ जि. प्र. का दर्ता नं. २११ -२०६७/०६८

व्यवस्थापन
भरत महर्जन
 वेभसाइट व्यवस्थापन
 राज श्रेष्ठ
 प्रेस: शर्मीला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाण्डौ
 कार्यालय: निम्बासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३
 फोन नं.: ४३३३००७
 kirtipur_sandesh@live.com
 http://kirtipursandesh.blogspot.com

सम्पादकीय

उपत्यकामा लोडसेडिङ मुक्तको कुरा

मुलुकको राजधानी काठमाण्डौ उपत्यकामा नै लोडसेडिङ भइरहदाखेरी मुलुक कसरी चलिरहेको छ भन्ने कुरा स्पष्ट हुँदै आएको कुरा हो । राजधानीमा नै लोडसेडिङका कारण व्यापार व्यवसायदेखि कार्यालय संचालनका साथ साथै हरेक सवालमा प्रभाव परिरहेको अवस्था छ । लामो समयदेखि लोडसेडिङ खेपीरहेका उपत्यकावासीले पछिल्लो समयमा आएर लोडसेडिङ मुक्त हुने कुरा सुन्न पाउँदा खुसी हुनु स्वाभाविक नै हो ।

वर्तमान सरकारले उपत्यकालाई लोडसेडिङ मुक्त बनाउन जम्म १०० मेघावाट चाहिने कुरा बनाएको छ । अपुग भएको विद्युत पनि बाहिर बाट ल्याउनुपर्ने हैन कि उपत्यकामा नै वितरण भइरहेकोलाई व्यवस्थित गरे पुग्ने रहेछ । विद्युत चुहावत मात्र बन्द भयो भने पनि उपत्यकामा लोडसेडिङ मुक्त हुने स्पष्ट भएको छ ।

एकतीर चोरी आर्कोतिर चुहावत । यो दुईवाटालाई व्यवस्थापन गर्न सकिए उपत्यका कहिले पनि अन्धकारमा बस्नुपर्ने अवस्था छैन । कुनै ठाउँको कटौति समेत गर्न नपर्ने यो विषयमा राज्यले गम्भीर रूपमा लिनुपर्ने अवस्था छ । र राजधानीलाई लोडसेडिङ मुक्त बनाउनुका लागि सरकारदेखि सम्पूर्ण सरकारी निकायका साथै उपत्यकावासीले पनि आ आफ्नो स्थानबाट साथ दिनुपर्ने अवस्था छ ।

कविता

जनता हेरेको हैरै चिल्लै

कवि : राम महर्जन

की. न.पा. - १६, नगाउँ

हरियो नोटले भरियो भकारी
 जागीर राम्रो निजामति सरकारी
 खान सके उत्तम हरियो तरकारी
 भए नी अचाक्की महेँगीको अत्याचारी

नेताहरु पहिला त गरिवै थिए
 गरिवकै घरघरमा नेताहरु डुल्ये
 मकै भटमास जे भेटाए नी
 मिठो मानी चपाउँथे
 हाम्रो सँघर्ष गरिव कै लागि भन्थे

जनताहरुले आशवासन राम्रै पाउँथे
 हाम्रो सँघर्ष त सफल होस
 गरिव दाजुभाई सबैको दुखद दिन
 भलमल उज्जल बनाई दिन्छु भन्थे

आन्दोलन शुरु भई चर्कियो पनि
 आन्दोलनमा धेरै जनताहरु मारिए
 जति जनताहरु मारिए पनि
 ज्यानको बाजी लगाई
 जनताहरुले साथ दिए

अन्तमा आन्दोलन सफल भए
 सफल आन्दोलनबाट प्रजातन्त्र भित्रियो
 त्यतिले नपुगि लोकतन्त्र ल्याइयो
 लोकतन्त्रले पनि नपुगि
 गणतन्त्र बोलाइयो

किन्तु जनताको घरमा
 कोही कुनै पुगेन
 किन्तु नेताहरुको घर
 छाप्रो खोजी खोजी
 लक्ष्मी महालक्ष्मीहरु
 हासी हासी पसिन
 जनताहरु हेरेको हेरेकै चिल्लै भए

घुँडा दुखाईमा रक्तसंचार थेरापी

-राजेन्द्र अमात्य

हाडजोर्नीका समस्यामा आजभोलि घुँडासम्बन्धि समस्या बढी मानिसमा देखिन थालेको छ । ४० देखि ५५ वर्ष पुगेका महिला पुरुषमा यो समस्या देखिन थालेको छ । भन्याड चट्टा, ओर्लदा, हिँड्दा अत्यन्तै दुख्ने तथा घुँडा चलाउँदा किटिक्क-किटिक्क आवाज आउने जस्ता समस्याले धेरैलाई सताएको हुन्छ ।

घुँडा किन दुख्यो, कसरी दुख्यो, कुन उमेर अवस्थालाई दुख्यो वा अरु रोगका कारणले दुखेको हो कि ? यी सबै कुरामा ध्यान पुर्‍याउन आवश्यक छ । घुँडा दुखेका व्यक्ति जबर्जस्ती हिँड्दुल गर्दा भन समस्या थपिन सक्छ ।

घुँडा दुखाईका कारण दर्जनौ हुन सक्छन् । कारण थाहा पाए पछि उपचार गर्न सजिलो हुन्छ । घुँडाको दुखाईलाई कम गर्न वा निको पार्न रक्तसंचार थेरापी विधि अपनाउनु उपयुक्त हुन्छ । रक्तसंचार थेरापीबाट रगत सफा गरिदिन्छ । जोर्नीमा चिल्लोको मात्रा पुरा गरिन्छ । साथै तान्ने, तन्काउने तथा हाईड्रेशन र पोषणको लागि पानीको मात्रा ठिक राख्ने गर्दछ ।

रक्तसंचार थेरापी गरेपछि मानव स्वास्थ्यको सम्पूर्ण अंगहरुलाई सक्रिय बनाई स्वस्थ बनाउँछ । राजधानीको घना वस्ती, सवारी साधनको बढी प्रयोग हावापानीको प्रदूषण तथा खाद्यपदार्थमा हुने मिसावटजस्ता कारणले पनि धेरै मानिसमा घुँडा दुख्ने समस्या देखिएको हो ।

घुँडा जोर्नी दुख्दा एलोपेथिक औषधिको सट्टा आयुर्वेदिक औषधि सेवन गरी रक्तसंचार थेरापी गर्नु उपयुक्त मानिन्छ । घुँडा दुख्दा सर्वप्रथम कुनै पनि तालिम प्राप्त थेरापिष्टसंग सल्लाह लिई थेरापी शुरू गर्नु पर्दछ । घुँडा अन्य जोर्नी दुखेका विरामीलाई असल डाक्टरले थेरापी गर्नु पर्ने सल्लाह दिन्छ ।

घुँडा दुखाईको समस्याका लागि आफ्नो शारीरिक अवस्था

हेरी अनुकूल व्यायाम गर्ने, उमेर गत हिसाबले हड्डी खिइन गई घुँडा दुख्दा ९० डिग्रीभन्दा बढी खुट्टा खुम्च्याउनु हुँदैन । यसो गर्दा यस समस्याबाट मुक्त हुन सक्छ । युरिक एसिडका कारण समस्या भोगिरहेकाहरुले भने खानपिनमा परहेज र रक्त संचार तथा म्याग्नेटिङ थेरापी गर्ने र पानी प्रशस्त पिउनु पर्छ । यो समस्या भएकाले हिँडदुल गर्नु पर्ने हुन्छ । ज्यादा मोटोपनले पनि युरिक एसिड र घुँडामा समस्या देखिन्छ । त्यसैले शरीर को वजन आफ्नो उचाइ अनुसार सन्तुलित राख्नु पर्दछ । घुँडा दुख्ने र भ्रमभ्रमाउने समस्या भएका व्यक्तिले औषधि संगसंगै रक्तसंचार थेरापी गर्दा घुँडाको दुखाई कम हुँदै निको पार्न सकिन्छ ।

हिलरी क्लिन्टन र डोनाल्ड ट्रम्पका पाँच रोचक

अमेरिकामा राष्ट्रपतिको चुनाव हुँदैछ । डेमोक्रेटिक पार्टीका हिलरी क्लिन्टन र रिपब्लिकन पार्टीका डोनाल्ड ट्रम्पबीच कडा प्रतिस्पर्धा हुने अनुमान छ । अमेरिकी चुनावमा प्रमुख दुई प्रतिस्पर्धी कस्ता हुन् ? उनीहरुको विशेषता के छ ? पाँच रोचक कुरा:

हिलरी क्लिन्टन

हिलरी क्लिन्टनको पूरा नाम हिलरी डायान रोडह्याम क्लिन्टन हो । उनको जन्म अक्टोबर २६, १९४७ मा भएको हो । उनी ४५ औँ राष्ट्रपति पदको

लागि डेमोक्रेटिक पार्टीका तर्फबाट प्रतिस्पर्धामा छिन् । उनीसँग सम्बन्धीत पाँच रोचक कुरा:

१. सन् १९९५ मा हिलरी क्लिन्टन नेपाल आउँदा उनले सगरमाथाको पहिलो आरोही सर एडमण्ड हिलारीलाई भेटेकी थिइन् । र, उनले आफ्नी आमाको सर एडमण्ड हिलारीको नामबाट आफ्नो नाम हिलारी राखेको बताएकी थिइन् । तर, एडमण्ड हिलारी भने क्लिन्टन जन्मिएको ८ वर्षपछि मात्र सगरमाथा चढेकाले प्रसिद्ध भएका थिए । पछि २००६ मा उनले यो कुरा परिवारिक मिथक मात्र रहेको बताएकी थिइन् ।

२. भनिन्छ क्लिन्टन पाँचौँ कक्षामा हुँदा उनकी शिक्षिका श्रीमती किड हिलारीलाई पढाउन पाउँदा यति रमाउँथिन् कि हिलारी ६ कक्षा पुग्दा उनी पनि पाँच कक्षा ६ कक्षामा पढाउन थालिन् ।

३. अमेरिकाको वेल्सली कलेजमा पढेकी हिलारी सुरुमा रिपब्लिकन पार्टीमा लागेका थिइन् । उनी वेल्सली कलेजको रिपब्लिकन पार्टीको विद्यार्थी संगठनको सभापति पनि भएकी थिइन् । १९६४मा रिपब्लिकन पार्टीका उमेदवार ब्यारी गोल्डवाटरको पक्षमा उनले चुनावी अभियानमा पनि भाग लिएकी थिइन् । त्यसपछि रिपब्लिकन पार्टीका राष्ट्रपति उमेदवार रिचर्ड निक्सनले आफ्ना प्रतिद्वन्द्वी नेल्सन रकोफेलरका विरुद्ध जातीवादी नारा प्रयोग गरेको भन्दै उनले रिपब्लिकन पार्टी परित्याग गरेकी थिइन् ।

४. सानो छँदा हिलारीले अमेरिकी अन्तरिक्ष केन्द्र नासालाई चिन्थी लेखेर आफू अन्तरिक्षयात्री बन्न चाहेको बताएकी थिइन् । तर, नासाले केटीहरु अन्तरिक्षयात्री हुन सक्नेनन् भनेर पत्र पठाएको थियो । सन् २००८ मा अमेरिकी सेनेटले नासाको बजेट घटाउने निर्णय गर्दा हिलारी यसको विपक्षमा उभिएकी थिइन् ।

५. हिलरी क्लिन्टन र उनका श्रीमान् तथा पूर्व राष्ट्रपति बिल क्लिन्टनको भेट एउटा पुस्तकालयमा भएको थियो । बिल क्लिन्टनले हेरेको हेर्ने गरेपछि हिलारी उठेर उनको सामुन्ने गएर 'तपाईंले मलाई यसरी हेरिरहने हो भने म पनि तपाईंलाई हेरेको हेर्ने गर्छु' त्यसैले एक अर्काको परिचय गरिहाले भनेकी थिइन् ।

डोनाल्ड ट्रम्प

डेढ वर्षअघिसम्म धेरैले डोनाल्ड ट्रम्प रिपब्लिकन पार्टीको उम्मेदवार बन्छन् भनेर सोचेका थिएनन् । तर, उनी अहिले उम्मेदवार मात्र होइनन्, हिलरीलाई कडा टक्कर दिइरहेका छन् । ट्रम्पसँग सम्बन्धीत पाँच रोचक कुरा:

१. डोनाल्ड ट्रम्पको जन्म सन् १९४६ जुन १४ का दिन भएको थियो । ट्रम्पले अहिलेसम्म चुरोट खाएका छैनन् । न त उनले रक्सी पिएका छन् न लागू औषध सेवन गरेका छन् । उनका ठूला दाजु फ्रेड जड्याँहा थिए तर, डोनाल्डलाई भने नपिउनु सल्लाह दिन्थे । फ्रेडले कुलतका कारण ज्यान गुमाए ।

२. ट्रम्पको सुनौलो कपालको निकै चर्चा हुने गरेको छ । भनिन्छ उनले आफ्नो कपाललाई ब्लो ड्राइ गरेर पछाडिसम्म कोर्ने गर्छन् । २००७ मा वर्ल्ड रेस्लिङ इन्टरटेन्मेन्ट डब्ल्यू डब्ल्यू ईका अध्यक्ष भिन्स मिकम्यानसँग उनले एउटा अनौठो बाजी राखेका थिए । दुवै जनाले एकएक जना रेसलर छानेका थिए र हार्नेले कपाल खौरनुपर्ने सर्त थियो । यसमा जित ट्रम्पकै भयो र उनले मिकम्यानको कपाल खौरन सहयोग पनि गरे ।

३. ट्रम्पले रक्सी नपिएपनि २००६ मा आफ्नै भोड्का बजारमा ल्याएका थिए । उनले यो भोड्कालाई उत्कृष्ट र राम्रोसँग प्याक गरि एको भन्ने गरेका थिए । तर, २०११ मा राम्रो व्यापार गर्न नसकेपछि ट्रम्प भोड्काको उत्पादन बन्द गरिएको थियो ।

४. आफ्नो नाममा बोर्ड गेम भएका ट्रम्प पहिलो राष्ट्रपतीय उमेदवार हुन् । मोनोपोली (व्यापारी) जस्तै बोर्डमा खेल्ने 'ट्रम्प द गेम' १९८९मा सुरु गरेका थिए । तर, राम्रो बजार लिन नसकेपछि बन्द भयो ।

५. २०१६ मा फोर्ब्स म्यागजिनले जनाए अनुसार उनी अमेरिकाकै सर्वाधिक धनीको सूचीमा १५६ औँ स्थानमा छन् भने संसारमै ३२४ औँ स्थानमा छन् । उनको नेटवर्थ करिब ३.७ अर्ब डलर रहेको फोर्ब्सले २०१६ मा अनुमान गरेको छ ।

कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारीको १६ औं साधारण सभा सम्पन्न

कीर्तिपुर सन्देश / कीर्तिपुरको प्रतिष्ठित र पुरानो सहकारी संस्था कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.ले गत कार्तिक २० गते १६ औं साधारण सभा सम्पन्न गरेको छ । संस्थाका अध्यक्ष दिल बहादुर महर्जनको सभापतित्वमा भएको उक्त साधारण सभाको प्रमुख अतिथि राष्ट्रिय सहकारी संस्थाका उपाध्यक्ष मिनराज कंडेलले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी उद्घाटन गर्नुभयो । सचिव रामबाबु विष्टले संचालन गर्नु भएको उक्त कार्यक्रममा उपाध्यक्ष जनकलाल महर्जनले स्वागत मन्तव्य दिनुभयो ।

सञ्चालक समितिको तर्फबाट अध्यक्ष दिलबहादुर

महर्जनले वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । उहाँको प्रतिवेदन अनुसार कीर्तिपुर जनताको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका लागि २०५६ साल चैत्र ७ गते कीर्तिपुर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडको नामबाट स्थापना गरेको थियो । २०६४ साल श्रावण १ गतेदेखि कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.मा परिणत गरी कारोबार गरिँदै आएको जानकारी दिनुभयो । उहाँले आ.व.२०७१/७२ र आ.व.२०७२/०७३ को तुलनात्मक आर्थिक कारोबार प्रस्तुत गर्नुभयो ।

जस अनुसार गत आ.व.को भन्दा यस आ.व.मा कूल

कारोबारमा ०.८०% घटेको बताउनु भयो । विवरण अनुसार गत आ.व.को कूल कारोबार रु. १,०८,६५,०१,७१६/२२ थियो भने यस आ.व.मा रु.८४,६३,३४७/३९ ले घटेर जम्मा रु.१,०७,७८,६१,२१७/२३ पुगेको छ । त्यस्तै निक्षेपमा पनि गत वर्षको तुलनामा १.११%ले घटेको छ । गत वर्ष निक्षेप रु.८७,४१,८१,१८३/३६ मा यस आ.व.मा रु. ८६,४४,५६,८४४/१९ मा संकलन भएको छ । त्यस्तै गत आ.व.को कूल कर्जा लगानी रु.५४,५६,१६,३७९/७७ मा १.७७%ले घटेर कूल कर्जा रकम रु.५३,५९,३२,२४५/४९ भएको छ । शेयर पुँजी भने बढेको छ । गत वर्षको

रु.११,८६,५२,७००/ मा रु.३,४५,५००/ थप भई चुक्ता पुँजी रु.११,८९,९८,२००/ पुगेको जनाइएको छ । लेखा समितिको तर्फबाट संयोजक

राजेन्द्र महर्जनले प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । उक्त साधारण सभामा शेयर सदस्यहरु मध्ये सबभन्दा महिला र पुरुष एक एक

जनालाई सम्मान गरिएको थियो । जसमा महिला तर्फ अष्टमाया महर्जन र पुरुष तर्फ वेखालाल महर्जन रहनु भएको छ ।

हिलटाउनकी सुधा महर्जनलाई ब्रिलियन्ट किड्स एण्ड टीन्ज-२०१६ उपाधी

कीर्तिपुर सन्देश / ANEMP Pvt. Ltd ले कार्तिक २१ गते आइतवार काठमाडौंमा आयोजना गरेको ब्रिलियन्ट किड्स एण्ड टीन्ज-२०१६ मा कीर्तिपुर हिलटाउनका

छ जना विद्यार्थीहरुले विभिन्न उपाधि जित्न सफल भएका छन् । जसमध्ये शिर्षक उपाधि हिलटाउन उच्च मा.वि.का कक्षा ६ की विद्यार्थी सुधा महर्जनले जितेकी छिन । कीर्तिपुर नगर

पालिका वडा नं.४ ल्हँदेगः निवासी बुबा धर्मवीर महर्जन र आमा सुनकेशरी महर्जनको कोखबाट जन्मेकी हुन । उनलाई भ्युअर्स च्याइस अवार्डसहित उक्त उपाधि प्राप्त भएको हो ।

विद्यालयका प्रिन्सिपल राजन तण्डुकारका अनुसार १२ वर्षकी सुधा महर्जन पढाईको साथै विद्यालयमा हुने हरेक अतिरिक्त क्रियाकलापमा पनि सक्रिय भूमिका निभाउँदै आएकी छिन । सुधालाई गाना गाउन र नाच्न

असाध्य मन पर्छ । काठमाडौंको राष्ट्रिय नाचघरमा भएको उक्त इभेन्टसमा हिलटाउन उच्च मा.वि.का ६ जना विद्यार्थीहरुले यस प्रकार उपाधि जितेका छन् । १.शिर्षक उपाधि: सुधा महर्जन, २.सेकेन्ड रनरअप मस्त

टालेन्टेड: सन्याम राजभण्डारी, ३. मि.ह्यायण्डसम :अभिजय महर्जन, ४. मस्त ब्यूटिफुल आइज : सोफिया महर्जन, ५.मिस क्याट वाक : श्रीया तण्डुकार, ६. कनभिनीयलिपि : खुशी महर्जन रहेका छन् ।

Our Services :

- Banner
- Flex Board Print
- Glow Sign Board
- Batch Making
- Nylon n Pre- ink Stamp
- Sticker Cutting n Printing
- Screen Print (Rubber Print)
- Visiting Card, Id Card, PVC Card
- Printing, Scanning , Lamination
- All Kinds of Printing Jobs n many more...

Hello : 9843333851, 9803670836

Sign ART

Kirtipur-3, Naya Bazar

साईन आर्ट

कीर्तिपुर-३, नयाँबजार

E-mail : sign.art143@gmail.com, ruck_star2010@yahoo.com

Admission Open at

JCC

JANADHAR COMMUNITY CAMPUS

BBS 1ST YEAR

(Four Year Course)

JANADHAR COMMUNITY CAMPUS

Panga 12, Kirtipur, Kathmandu, Nepal

Tel. No. 4330880, 4331982, Email: janadharcampus@gmail.com

अल्ट्रा धाविका मिरा राई

—नविन महर्जन—

नेपाली अल्ट्रा धाविकाका रूपमा चर्चित मिरा राई नेसनल जियोग्राफीले सार्वजनिक गरेको वर्षको साहसिक व्यक्तिको वर्षको उत्कृष्ट मनोनयनमा पर्न सफल भएकी छिन् ।

नेशनल जियोग्राफीले गत शुक्रवार मिरा राई सहित मनोनयनमा परेका १० व्यक्तिको नाम सार्वजनिक गरेको हो । १२ वर्ष अघिदेखि संचालन हुँदै आएको यो प्रतिस्पर्धा मा अन्वेषण, साहसिक खेल, संरक्षण तथा मानविय क्षेत्रमा उत्कृष्ट काम गर्ने व्यक्तिको नाम छनोट गर्ने गरिन्छ । जसमा नेपालकी अल्ट्रा धाविका मिरा राई पनि पर्न सफल भएकी हुन ।

छनोटमा परेका व्यक्तिलाई नेशनल जियोग्राफीको वेबसाइट मार्फत भोट हाल्नु पर्नेछ र त्यसमा सर्वाधिक मत ल्याउने विजेता बन्ने प्रावधान छ ।

भोट हाल्ने समय डिसेम्बर १६ अर्थात पुस १ गते सम्म रहेको छ । तसर्थ बढीभन्दा बढी आफ्ना मत जाहेर गरेमा मिराले आफ्नो अल्ट्रा म्याराथन बाट देशको नाम विश्वमा चिनाउन सफल भई नै रहेकि छिन् अझ यस चर्चित उपाधिबाट पनि चिनाउन मद्दत

गर्न सफल हुने छिन् । भोजपुर की मिरा राईको यस अल्ट्रा म्याराथन खेलप्रति कसरी लगाव भयो र अहिलेसम्मको खेल जीवन बारे यस अघि पनि हामीले प्रकाशित गरिसकेका छौ ।

उनी भोजपुरकी किशोरी तत्कालीन माओवादी लडाकुमा लागेकी थिइन् । माओवादी शान्ति प्रक्रियामा आएपछि भएको सेना समायोजनमा उनी अयोग्य ठहरिए पछि उनी विभिन्न उत्तर चढाव पछि अल्ट्रा म्याराथनमा लागेकी थिइन् । उनले स्वदेशी र विदेशमा

भएका थुप्रै अल्ट्रा म्याराथनमा सहभागिता जनाउँदै आफ्नो उत्कृष्टता प्रदर्शन गर्दै आइरहेकी छिन् । गत वर्ष फ्रान्समा सम्पन्न ८० कि.मि.

म्याराथनमा चर्चित अन्य पूर्व विजेता धाविकाहरुलाई पाखा लगाउँदै पहिलो भएकी थिइन् । साथै अन्य अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा सहभागि हुँदै

सफलता प्राप्त गर्दै आएकी छिन् तसर्थ यस नेशनल जियोग्राफीले सार्वजनिक गरेको वर्षको साहसिक व्यक्तिको मनोनयनमा पर्न सफल भएकी हुन ।

फिफा द्वारा उत्कृष्ट खेलाडीहरुको मनोनयन सार्वजनिक

आगामी जनवरी ९ अर्थात पुस २५ गते फिफा द्वारा घोषणा हुने यस वर्षको उत्कृष्ट फुटबलर हरुको मनोनयनमा परेका खेलाडीहरुको नाम गत साता सार्वजनिक गरेका छन् । विश्व फुटबलको सर्वोच्च संस्था फिफाले पुरुषतर्फको फिफा वर्षको २३ खेलाडीमा पर्न सफल खेलाडीहरु

निम्न छन : सर्जियो अगुइरो (अर्जेन्टिना, म्यान्चेस्टर सिटी), ग्यार थेल (वेल्स, रियल म्याड्रिड) जियान लुइजी बुफोन (इटाली, युभेन्टस) क्रिस्टियानो रोनाल्डो (पोर्चुगल, रियल म्याड्रिड) केभिन डी ब्रुयन (बेल्जियम, म्यानचेस्टर सिटी) एन्टोनी ग्रीजम्यान (फ्रान्स, एटलिको म्याड्रिड), जलाटन

इक्रादियो भिचर (स्वीडेन, म्यानचेस्टर युनाइटेड), आन्ड्रस इनिष्ठा (स्पेन, बार्सिलोना) एनगोलो कोने (फ्रान्स, चेल्सी), टोनी क्रज (जर्मनी, रियल म्याड्रिड), रोबर्टो लेवान्डोवस्की (पोल्याण्ड, बायर्न म्युनिख), रियाद माहरेज (अल्जेरिया, लेस्टर), लियोनल मेसी (अर्जेन्टिना, बार्सिलोना) लुका मेड्रिज

(क्रोएसिया, रियल मेड्रिड), मानुयल नेडर (जर्मनी, बायर्न म्युनिख) नेपमार (ब्राजिल, बार्सिलोना) मेसुट ओजिल (जर्मनी, आर्सनल), डिमित्री पार्थर (फ्रान्स, वेस्ट ह्याम), पाउल पोग्वा (फ्रान्स, युभेन्टस, म्यानचेस्टर सिटी) सर्जियो रामोस (स्पेन, रियल म्याड्रिड), एलेक्स सान्चेज (चिली, आर्सनल), लुइस स्वारेज (

ऊरुग्वे, बार्सिलोना) र जेमी माडी (इंग्ल्याण्ड लेस्टर) परेका छन । राष्ट्रिय टिमका प्रशिक्षक, कप्तान, सञ्चारकर्मीहरुको मतदान बाट विजेताको घोषणा हुनेछ । साथसाथै यस वर्षदेखि प्रशंसकहरुले पनि उत्कृष्ट खेलाडी छान्न आफ्नो मतदान दिन पाउने प्रावधान राखिएको छ ।

हार्दिक बधाई

यस शहिद स्मारक कलेजका शिक्षक एवं समाजसेवी **श्री दिपेन्द्र आचार्य** नेपाल सरकार मन्त्री परिषद्बाट 'घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति'को अध्यक्ष पदमा नियुक्त हुनु भएकोमा हार्दिक बधाई ब्यक्त गर्दछौं । साथै उहाँको कार्यकाल सफलताको शुभकामना प्रकट गर्दछौं ।

श्री दिपेन्द्र आचार्य

शहिद स्मारक कलेज

नयाँबजार, कीर्तिपुर ३
फोन नं. ४३३०२७९

बचत आजको आवश्यकता

विश्वसनियताको एउटै थलो

निर्मल बुद्धभूमि बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लिमिटेड

त:गवपि कीर्तिपुर, फोन: ४३३२८८१

कुनै पनि ब्राण्डको इलेक्ट्रोनिक्स सामान तथा
मोबाइल खरिद विक्रिको लागि

मोबाइल निकुञ्ज ट्रेडर्स

कीर्तिपुर-१७, नगाउँ दोवाटो

सम्पर्क नं. ०१४३३३२५७

नेपाल खो खो संघद्वारा राष्ट्रिय खो खो रेफ्री तालिम सम्पन्न

कीर्तिपुर सन्देश/

नेपालमा हाल सम्म पनि खो खो खेलको कुनै पनि प्रकारको जनशक्ति नभैराखेको अवस्थामा सातौँ राष्ट्रिय खेलकुद तथा तेह्रौँ दक्षिण एशियाली खेलकुद पतियोगितालाई मध्यनजर राखी खो खो खेलको जनशक्ति तयार गर्न यही कार्तिक ११ गते नेपाल खो खो संघद्वारा राष्ट्रिय खो खो रेफ्री तालिम एक भव्य कार्यक्रमका साथ सम्पन्न गरियो ।

उक्त तालिम कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि नेपाल ओलम्पिक कमिटिका सदस्य एवं नेपाल उखु संघका अध्यक्ष श्री आइ टेण्डी शेर्पाले सहभागीहरूलाई प्रमाण पत्र वितरण गर्नु भयो । सो कार्यक्रम नेपाल खो खो संघका सचिव श्री दिपक वस्नेतज्यूले सभापतित्व गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा खो खो संघका राष्ट्रिय उपाध्यक्ष एवं कार्यक्रम संयोजक प्रदिप महर्जनले स्वतः स्फूर्त रुपमा यस राष्ट्रिय खो खो रेफ्री तालिममा सहभागीहरूलाई स्वागत, वधाई एवं धन्यवाद ज्ञापन गर्नु भयो । उहाँले भन्नु भयो २०५२ सालमा स्थापना भएको यस खो खो संघले यस भन्दा अगाडी सम्म खो खो खेलको जनशक्ति तयार गर्ने कार्य नभएकोमा सोलाई चिदै

पहिलो पटक यस वर्ष रेफ्री जस्तो महत्वपूर्ण जनशक्ति तयार गर्न ४ दिनको राष्ट्रिय खो खो रेफ्री तालिम सफलतापूर्वक आयोजना भएको र यस तालिमबाट रेफ्री मात्र नभै प्रशिक्षकको पनि केही तालिम दिएको हुँदा आउँदा दिनहरूमा खो खो खेल को थप विकास हुने विश्वास व्यक्त गर्नु भयो । साथै तालिम लिएका रेफ्री प्रशिक्षकज्यूहरूले आ आफ्नो जिल्लामा खो खो खेलको विकास एवं प्रचार गर्नुहुन पनि सुझाउनु भएको थियो । २१ वर्ष देखि तदर्थ समितिको रुपमा रहेको यस संघलाई संघको साधारण सभाबाट विधिवत रुपमा पुनर्गठन गरिने कुरा व्यक्त गर्नु भयो । यसको लागि तालिममा सहभागीहरूलाई आ-आफ्नो जिल्लामा जिल्ला खो खो संघ गठन गरी केन्द्रमा आवद्ध हुन पनि सुझाउनु भएको थियो ।

संघका महासचिव सानुराज शाक्यले सञ्चालन गर्नु भएको उक्त कार्यक्रममा संघका सल्लाहाकार केशवराज गौतमले सहभागीहरूलाई वधाई दिनुका साथै आउँदा दिनहरूमा तालिमको पूर्ण सदुपयोग गर्दै स्वच्छ, स्वतन्त्र र निडर भै निर्णायकको भुमिका निर्वाह गर्नुहुने आशा व्यक्त गर्नु भयो ।

उक्त राष्ट्रिय खो खो रेफ्री तालिम कार्यक्रममा यहि कार्तिक ८ देखि ११ गते सम्म भएको थियो । सो तालिममा खो खो फेडरेशन भारतका निर्णायक कमिटिका सदस्य दिलिप वडुवाका साथै वरिष्ठ प्रशिक्षक एवं सल्लाहाकार केशवराज गौतम र मुख्य प्रशिक्षक लक्ष्मी नारायण वैद्यले शैद्धान्तिक एवं प्रयोगात्मक कक्षाहरू लिनु भएको थियो । यस तालिममा काठमाडौँ, धनुषा, भुपा, मोरङ, वारा, कैलाली, रुपन्देही, बर्दिया, कन्चनपुर, सुर्खेत, गोरखा, कपिलवस्तु, डोटी, भक्तपुर, नेपाल प्रहरी, दाङ, नेपाल आर्मीबाट करिब ५१ जनाले सक्रिय सहभागिता जनाएको थियो ।

शैद्धान्तिक तर्फ मुख्य प्रशिक्षक लक्ष्मी नारायण वैद्यले Measurement and Construction of Kho Kho Court कोबारेमा सिकाउनु भयो भने केशवराज गौतमले खो खो खेलको नियमहरू र प्रशिक्षक सम्बन्धी कक्षा लिनु भएको थियो । त्यस्तै दिलिप वडुवाले Match Rule of Kho Kho, Score sheet / Sign of Kho Kho को विषयमा शैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक कक्षाहरू लिनु भएको थियो ।

बिचा: हायेका

जन्म: १९९०

निधन: २०७३ कार्तिक १७ गते

स्व. लतमाया महर्जन

धुसि बिचा: गुथिया सदस्य ज्ञानवहादुर महर्जनया मां लतमाया महर्जन वंगु कार्तिक १७ गते ७९ दँय् मदुगुलिं मदुम्हेसिया सुखावति भुवनय बास लायेमा धका: कामना यासैं दु:खंक:पिं सकल छँज:पित्सं मनचिइ फयेमा धका: बिचा: हायेका

चवना ।
धुसि बिचा: गुथि
धुसि, पांगा

हार्दिक समवेदना

जन्म: ने.सं. १०५१ माघ कृष्णपक्ष नवमी

निधन: ने.सं. ११३७ कछलाख पारु

स्व. रत्नमाया महर्जन

की.न.पा. वडा नं.९ सालिक निवासी श्री श्रीकृष्ण महर्जनका ममतामयी आमा श्रीमती रत्नमाया महर्जनको २०७३ कार्तिक १५ गतेको दिन असामयिक स्वर्गारोहण भएकोमा दु:ख व्यक्त गर्दै दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौ । साथै यस दु:खद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनले धैर्य धारणा गर्न सकोस भनी समवेदना व्यक्त गर्दछौ ।

शंखापुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

सहिदपथ, पांगा की.न.पा.-९

Binod Maharjan
9841369552, 9808644666

बि.आर्ट्स

B. Arts

Nayabazar, Kirtipur
4335491, b_arts@yahoo.com

Banner, Flex Board
Glows/ Signboard
Sticker Cutting & Printing
Screen/ Rubber Printing
Self-ink Stamp
PVC(ID)/ Visiting Card
Printing Support

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्म: वि.सं.
१९९४

स्वर्गारोहण :
वि.स. २०७३/
०७/०९

स्व. बमनि महर्जन

धोकासी टोल पांगा निवासी हाम्रा मित्रहरू तुलसी मान महर्जन, सूर्यमान महर्जन,
नजरमान महर्जन, शंकरमान महर्जन र ईश्वरमान महर्जनका ममतामयी आमा
श्रीमती बमनि महर्जनको

७९ वर्षको उमेरमा असामयीक स्वर्गारोहण भएकोले दुःख व्यक्त गर्दै दिवंगत आत्माको
चीर शान्तिको कामनाका साथ हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।
साथै यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनले धैर्य धारणा गर्न सक्ने
शक्ति प्राप्त होस् भनी समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

समवेदना प्रकट गर्ने साथीहरू: =====

१. विजय सिंह
२. सुनिल महर्जन
३. जनक महर्जन
४. ईश्वरलाल महर्जन
५. मदन महर्जन
६. अनिल महर्जन 'बी'

७. राजाराम महर्जन
८. गंगाराम महर्जन
९. सनम महर्जन
१०. अनिल महर्जन 'ए'
११. जनकलाल महर्जन
१२. नविन महर्जन

१३. राम महर्जन
१४. समन महर्जन
१५. देवलाल महर्जन
१६. सजिप महर्जन
१७. रामकुमार महर्जन
१८. केश महर्जन
१९. विवेक महर्जन
२०. महेश्वर महर्जन

समस्त ढोकासी टोल परिवार, पांगा

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्म: ने.सं.
१०५१ माघ
कृष्णपक्ष
नवमी

निधन: ने.सं.
११३७
कछलाथ्व
पारु

स्व. रत्नमाया महर्जन

यस संस्थाका अध्यक्ष श्री श्रीकृष्ण महर्जन (सालिक)को
ममतामयी आमा **श्रीमती रत्नमाया महर्जन**को
द६ बर्षको उमेरमा यहि २०७३ कार्तिक १५ गते सोमवारका
दिन असामयीक स्वर्गारोहण भएकोले दुःख व्यक्त गर्दै
दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामनाका साथ
हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

साथै यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनले धैर्य धारणा
गर्न सक्ने शक्ति प्राप्त होस् भनी समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

भीगु तिब: बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

शहिद पथ, पाँगा, कीर्तिपुर-९

फोन नं. ४३३०३७३

साहित्य

सांसदहरुद्वारा नेपालभाषा एकेडेमीको अवलोकन

प्रशान्त डंगोलका गजल

छहारी साथमा पात थियो कोरि दिँदा गीत बन्यो
यही गीत हाम्रो जीवनको हार अनि जीत बन्यो
राम्रो मिठो सबको प्यारे हुनेनै भो कारण छैन
बहानामा बगैँचा सार्ने माया प्रेमको रित बन्यो
समयले समालेन सलाम ठोक्ने सुक्केरालाई पनि
फूलदिथी माया साल्ने आज आएर अतीत बन्यो
हसिलो पुष्प रसिलो स्वाद केलाई मन थाप्न सक्नु
मौरि पुतलि निर्धक्क खाने आज यिनी मीत बन्यो
दोहन रस्वस्वादन एक अबैधानिक नियम रहे आज
रुदा असहयले प्रकृति बिहानिको चोखो शीत बन्यो
कागको हुलमा बकुल्ला रम्न सक्दैन जानु
दुःख सुख एक मनले गम्न सक्दैन जानु
यथार्थ लुकाई आज दिवासपना हेर्न छादिदेउ
बरफ पनि उम्ले पानिमा जम्न सक्दैन जानु
यथेष्ट मनले तन सम्हाल्न सकिदैन भन्थे
मायाले मात्र कुबेर धन खाप्न सक्दैन जानु
डरले तिमी हुन्न भन्दै छौ आजसम्मन कति
रहरले मात्र बिडो पुर्खाले ठाम्न सक्दैन जानु
कल कल खल खल निर्मल फल मल
गंगा यमुना एक नामले गाभ्न सक्दैन जानु

कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक

नेपालभाषा साहित्य, संस्कृतिको विकास र संरक्षण गर्ने उद्देश्यले जनस्तरबाट स्थापित नेपालभाषा एकेडेमी कीर्तिपुरमा गत कार्तिक १८ गते काठमाडौं जिल्ला क्षेत्र नं.१० का सांसदहरु राजेन्द्र कुमार के.सी. श्याम श्रेष्ठ र रुपा महर्जनले अवलोकन गर्नु भएको थियो ।

उक्त अवसरमा नेपालभाषा एकेडेमीका चान्सलर चित्तरंजन नेपाली, भाइस चान्सलर यज्ञरत्न धवाखा, सदस्य सचिव मल्ल के सुन्दर, प्राज्ञहरु लक्ष्मीदास मानन्धर, पुष्पराज राजकर्णिकार, प्रा. डा. चन्द्रमान बज्राचार्य र नजरराम महर्जनको उपस्थिति रहेका थिए ।

सदस्य सचिव मल्ल के सुन्दरले नेपालभाषा एकेडेमीको उद्देश्य र हाल सम्म गरिदै आएको कामको बारेमा संक्षिप्त विवरण दिनु भयो । साथै आगामी कार्यक्रमको बारेमा पनि अवगत गराउनु भयो । सांसद राजेन्द्र कुमार के.सी.ले जन सहयोगबाट नेपालभाषा एकेडेमी स्थापना भई यहाँसम्म आइपुग्नु भनेको खुशीको कुरा हो । यो कीर्तिपुर क्षेत्रकै शान हो । यसको भौतिक पूर्वाधार विकासको लागि काठमाडौं जिल्ला क्षेत्र नं.१० का चार जना सांसदहरु बीच सल्लाह गरी केही सहयोग गर्ने आश्वासन दिनुभयो ।

सांसद श्याम श्रेष्ठले जनस्तरबाट गर्न सक्ने जति सहयोग भैसकेको छ । अब यसको स्थायित्वको लागि सरकारीस्तरबाट पनि सहयोग गर्नु पर्ने विचार राख्नुभयो । सांसद रुपा श्रेष्ठले पनि नेपालभाषा एकेडेमी कीर्तिपुरको गौरव भएकोले यसको जगेर्ना गर्नु सम्पूर्ण कीर्तिपुरवासीको कर्तव्य भएकोले आफूले सक्दो सहयोग गर्ने वचन दिनुभयो ।

उहाँहरुको सौहार्दपूर्ण बचन पछि छिट्टै प्रपोजल बनाएर दिने बचन दिनु हुँदै चान्सलर चित्तरंजन नेपालीले उहाँहरुलाई धन्यवाद दिनुभयो ।

बखुमदः न्हय्गां जात्राको उपलक्ष्यामा विशेष अंक

काठमाण्डौको दक्षिण पश्चिममा अवस्थित ऐतिहासिक एवं सांस्कृतिक रुपमा महत्वपूर्ण कीर्तिपुर, पांगा, नगां, सतुंगः, ल्हवंगा, ब्वसिगां र मच्छेगांको जात्रा बखुमदः जात्रा अर्थात न्हय्गांको उपलक्ष्यमा आउदो मंसिर २२ गते बुधवारका दिन कीर्तिपुर सन्देश जात्रा विशेषको रुपमा प्रकाशित गर्ने भएकोले सो जात्राको बारेमा लेख रचना पठाइदिनु हुन र जात्राको उपलक्ष्यम शुभकामना दिनका लागि हार्दिक अनुरोध गरिन्छ ।

सो विशेषाङ्कमा शुभकामना दिनेहरुलाई कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक पत्रिका एक वर्ष सम्म निःशुल्क उपलब्ध गराइने छ ।

कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक

कार्यालय: निखासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३ फोन नं.: ४३३३००७
kirtipur_sandesh@live.com
http://kirtipursandesh.blogspot.com

समवेदना

जन्म: १९९०

निधन: २०७३
कार्तिक १७ गते

स्व. लतमाया महर्जन

यस सहकारी संस्थाका संचालक समिति सदस्य श्री ज्ञानवहादुर महर्जनका ममतामयी आमा **श्रीमत् लतमाया महर्जन** को यही कार्तिक १७ गते ८३ वर्षको उमेरमा असामयिक स्वर्गारोहण भएकोमा दुःख व्यक्त गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनले धैर्य धारण गर्न सकोस भनी समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

स्वराज कृषि सहकारी संस्था लि.
टाउनप्लानिंग, कीर्तिपुर-१७

किन नेपाल सम्बतलाई मुख्य सम्बतको रूपमा अङ्गीकार नगर्ने?

डा. कविताराम श्रेष्ठ

नेपालमा विक्रम सम्बत चालु भएको भर्खर ११२ वर्ष पुगेको छ। यो भन्दा पहिले १३५ वर्षसम्म शक सम्बत र त्यो भन्दा पनि पहिले ८९० वर्षसम्म नेपाल संबत् लागु थियो। त्यसै बारेको इतिहास म यहाँ परोल्दै छु। नेपाल सम्बत एउटा यस्तो सम्बत हो, जो नेपालको भूगोलमै सृजित भयो र कुनै एक व्यक्तिको नामबाट होइन कि राष्ट्रकै नामबाट निरन्तरित भइ आएको छ। इतिहास बोल्छ, राजा राघवदेवको पालामा शङ्खधर भन्ने सामान्य व्यक्तिले इस्वी संम्बत ८७९ मा देशभरका ऋणहरू मोचन गरी यो सम्बत सुरु गरे। नेपाल खाल्डोभित्र यसले ८९० वर्षसम्म राजकीय सम्बतको रूपमा राज गर्यो। पृथ्वीनारायण शाहले इसं १७६९ मा नेपाल लिएपछि शक सम्बत चलाए र नेपाल सम्बतको राजकीय निरन्तरता टुट्न गयो तथापि यो सम्बत पछि पनि प्रतापसिंह शाहको समयमा तिब्बतसंगको सम्झौता गर्दा प्रयोग भएको देखिन्छ। पृथ्वीनारायण शाहले सुरु गरेको शक सम्बतको निरन्तरता इस्वी सम्बत १९०४ मा राजा त्रिभूवनको पालासम्म अर्थात १३५ वर्षसम्म कायम रह्यो। त्यसपछि विक्रम सम्बत शुरु भयो विक्रम सम्बत् १९६१ वैशाख १ गतेदेखि सुरुवात भयो र नेपालमा हाल यसको राजकीय हैसियतको उमेर ११२ वर्ष पुगेको छ।

भनिन्छ कि, शक सम्बत् र नेपाल सम्बत् दुवै तिथिको आधारमा मात्र चलिरहेको र तिथिहरूको स्थिति अगाडि वा पछाडि भइरहने हुँदा शासन व्यवस्थामा असजिलो हुन्थ्यो र सजिलो बनाउनको लागि चन्द्रशमशेर ले ज्योतिषीहरूको सल्लाह लिएर तिथि र बारहरूमा तलमाथि नगरी विक्रम सम्बत् १९६१ मेष संक्रान्ति वैशाख १ गतेदेखि नेपालमा चलाए।

स्मरणीय यो छ कि तिथिको आधारमा चल्दै रहेका नेपाल सम्बत् र शक सम्बतमा जम्मा ३५४ दिनको एक वर्ष हुन्छ भने विक्रम सम्बतको वर्ष ३६५ दिन १५ घडी ३१ पला ३१ प्रतिपलामा पूरा हुन्छ। गणितीय हिसाब जे भएपनि यसमा चन्द्रसमशेरको आफू सूर्यवंशी हुनुको गर्वलाई स्थापना गर्न यो सूर्यको गतिमा संचालित विक्रम सम्बत चलाएको हो भन्ने धेरै विद्वानहरूको मत छ। यहाँ नै म थप मत राख्छु कि विक्रम सम्बत हिन्दु राष्ट्रवादको गैरहिन्दु जातिमाथि विजयको प्रतिक स्वरूप भारतीय उपमहाद्विपमा परापूर्व कालदेखि प्रतिष्ठापित भै आएको र सोही हिन्दु राष्ट्रवादको निरन्तरतास्वरूप चन्द्रसमशेरले हिमाली भेगका जनाजातिहरूमाथिको विजयको सानमा यो सम्बत चलाए। राजकीय सम्बत जुनै भएपनि नेपाल सम्बत चन्द्रमाको तिथि मितिस्ममत भएकै कारणले यसलाई जनताले चाड, पर्व, जन्म, मृत्यु आदि सबै संस्कारको तिथि गणना र चिना, धर्मपत्र, लेख, किताब, शीला, धातुपत्र आदिको मिति प्रयोगमा आफ्नै हिसाबले निरन्तरित गर्दै ल्याए। जुन आजसम्म पनि निरन्तरित छ। तर उल्लेख्य यो छ की विक्रम सम्बतलाई राजकीय सम्बत घोषणा गरेको १६ वर्षतिरै अर्थात् १९२० को दशकमा यसको विरोध साथ नेपाल सम्बतलाई र ाजकीय सम्बतको रूपमा स्थापना गर्ने अभियान नेपाल भाषाका अन्दोलनकर्ता बौद्ध विद्वान धर्मादित्य धर्माचार्यले कलकत्तामा बसेर सुरु गरे। त्यसपछि इस्वी संम्बत १९५० मा राणाशासनको अवसानपछि यसलाई भाषा, साहित्य र संस्कृतिकर्मीहरूले आन्दोलनको रूपमा अधि बढाए। पछि इस्वी संम्बत १९७९ मा नेपाल भाषा मंकाखलले यस अभियानलाई संगठित रूपमा अगाडि बढायो। तत्कालिन पंचायत सरकारले यस आन्दोलनलाई दबाउन शान्तिपूर्ण यल्लिहरूमै धावा बोलेर अभियानकर्ताहरूलाई पिट्ने जेल हाल्ने समेत गर्यो। अन्ततः पंचायताकालको अवसानपछि इस्वी संम्बत १९९० मा यसका संस्थापक शङ्खधरलाई विभूति मानेर राजकीय सम्मान दिइयो। अझ शाहकालको अवसान पछि सन् २००८ मा सरकारले नेपाल सम्बतलाई राष्ट्रिय सम्बतको रूपमा घोषणा गर्यो र २०११ अक्टोबर २५ मा यसको कार्यान्वयन प्रक्रिया सिफारिसको लागि एउटा कार्यदल नै गठन गर्यो। तर त्यसले आजसम्म कुनै काम अधि बढाएन। तथापि सन् २०१३ देखि नेपाल सम्बतको पहिलो दिनलाई नववर्षको रूपमा बिदा दिने चलन कायम भयो। विक्रम सम्बत वा शक सम्बत आयातित सम्बत मानिने हुँदा नेपालका माटोप्रेमीहरू नेपाल सम्बतलाई नै नेपाली गर्वको सम्बत मान्दछन्।

आयातित मानिएको विक्रम सम्बतले राजकीय स्थान पाउँदा धेरै राष्ट्रवादी चिन्तकहरू नेपाल सम्बतलाई नै यस स्थानमा विराजमान गराउन चाहन्छन्। विक्रम सम्बत आयातित भएपनि नेपाल सम्बतलाई स्थापित गर्नको लागि विदेशी बनाइ राख्न कति जरुरी छैन भन्ने मेरो सोच छ। कैयौं आयातित मूल्य र मान्यता हामीहरूसँग यस्ता छन्, जो हामीसँग आफ्नै माटामा सिर्जित भएकाको तुलनामा बढी प्रचलित छन् जसको पोषण र प्रवर्द्धनमा हाम्रा उल्लेखनीय लगानी रही आएको छ। त्यसैले विक्रम सम्बतलाई यस माटो पनि लागानी भएकोले यथा कायम गर्दै नेपाल सम्बतलाई समरूपको उचाइमा स्थापना गर्न सक्छौं भन्ने मेरो मान्यता छ। विक्रम सम्बत आज भारतमा पर्ने मालवीका राजाले स्थापित गरेका र उनैको नामबाट यसलाई निरन्तरित गरिएको हुँदा विदेशी सम्बत भनिने गरिएको हो। तर विवेचना योग्य यो छ कि जुनबेला यसको सुरुवात भयो त्यस बेला न नेपाल बनेको थियो न भारत। यी भूमिहरू हज्जारौं जनपदमा बाँडिएका थिए र कहिले कुन, कहिले कुन, सयौं राज्यहरू अन्तर्गत यता र उता हज्जारौं पटक परेका थिए। उत्तरमा मानसरोवरदेखि दक्षिण गंगानदीसम्म र पूर्वमा कामारूप ब्रह्मपूत्रदेखि पश्चिममा हिन्दुकुश पर्वतसम्म फैलिएका हिमवत खण्डका भूमिले अनेकन मूल्य र मान्यताहरू सिर्जना गरे। ती सबलाई शदियौं लगाएर

यसपालीको दशैं र तिहार शान्तिपूर्ण सम्पन्न

महानगरीय प्रहरी वृत्त कीर्तिपुर का प्रमुख डिएसपी डा. मेखबहादुर खत्रीको सुरक्षा सतर्कता र कमाण्डका कारण यसपालीको दशैं ताका अरुबेलाजस्तो चोरी, लुटको केही घटना घटेन। खानपिन गर्ने मुख्य चाड दशैं भएकोले अरु बेला जाँड र किस सेवन गरी हो हल्ला तथा भ्रै भ्रगडा हुने गर्दथे। तर यसपाली त्यस्तो केही पनि घटना नघटी शान्तिपूर्ण रूपले दशैं सकियो।

तिहार आउन केही दिन अधिदेखि लंगुर बुर्जा खेलाइने गरिन्थ्यो। तर यसपाली लंगुरबुर्जा खेलाउनेहरूलाई धर पकड गरेको कारण खासै लंगुर बुर्जाको खेल पनि भएन। तिहारमा पंचकको बेला जुवा तास र कौडा फुकुवा हुन्छ भन्ने ठानेकाहरूले पनि यसपाली जुवा खेल हिम्मत गरेको देखिएन। पहिलेदेखि कौडा खेलाई आइरहेका रैथानेहरूले पनि यसपाली कौडा खेलाउने हिम्मत गर्न सकेन। डिएसपी डा. मेखबहादुर खत्रीले

कसैको दवाव र प्रभावमा परेर जुवाडेहरूलाई नछोडने घोषणा गरेका कारण सबै डराएका थिए। खासै भन्ने

परिष्कार गरे। यी अवधिमा यस भूमिमा हज्जारौं राज्यहरू स्थापित भए र नाशिए पनि। तर ती साँस्कृतिक निधिहरूको निरन्तरता तथा परिष्कार प्रक्रिया कहिल्यै रोकिएन।

विक्रम सम्बतका संस्थापक विक्रमादित्य आजका नेपाली भूमिकै हुन् भन्ने धारणाहरू नेपालमा नभएको होइन। इतिहासले कुनै प्रमाण नदिए पनि अनेकन लोककथा र स्मारकहरूले यस कुराको पुष्टि गर्दछन्। जस्तै र

(१) वत्तीसवटा पुतली भएको विक्रमादित्यको सिंहासन भेटिएको स्थानलाई बत्तिसपुतली भनियो रे।

(२) लिच्छवि राजा भूमिवर्मा नै विक्रमादित्य हुन् रे।

(३) विक्रमादित्यले बज्रयोगिनीबाट पारसमणी प्राप्त गरी नारायणहिटी स्थापित गरेका रे।

(४) साँखु बज्रयोगिनीको मन्दिर नजिकै विक्रमादित्य राजाको टाउकोकै मूर्ति स्थापित गरिएको छ।

(५) नालामा उत्तरापुर राज्यको नाममा विक्रमादित्य राजाले राज्य गरेका थिए रे।

(६) पनौतिमा एउटा युवा ऋषिको खलित वीर्य खाएर गर्भवति भएकी युवतीबाट विक्रमादित्यको जन्म भएको थियो रे। आदि।

तर कुनैको पनि ऐतिहासिक पुष्टि भने भएको छैन। वरु एघारौं शताब्दीका कर्नाटकका चालुक्यवंशी विक्रमादित्य षष्ठका सामन्त नान्यदेवले इस्वी सम्बत १०९७ मा राजा वामदेवको समयमा सिम्रौनगढबाट नेपाल आक्रमण गरी उनका थिति यता बसाल्न खेजेका प्रमाणहरू भने पाइन्छन्। यही तथ्यसँग उपलब्ध लोककथाहरू गोलमटोल भएको मलाई लागेको छ। यो लोककथाको प्रशङ्ग छैटौं विक्रमादित्यको इतिहाससँग मिल्दैन र पनि उनका सामन्त नान्यदेवले उनका थिति यता स्थापना गर्दा उनै विजेता विक्रमादित्यको विजयगान वा प्रशस्तीहरू यता प्रवाहित भएको हो भन्ने अड्कल काट्ने ठाउँ भने छ।

भारतीय इतिहासमा एउटा होइन थुप्रै विक्रमादित्यहरू देखिन्छन्। अझ विक्रमादित्य कुनै एक राजाको नाम होइन कि, पराक्रमी राजाको पदवी भएको देखिन्छ। हिन्दुभन्दा इतरसंस्कृतिका विदेशी आक्रमण र उनीहरूका स्थापनाका विरुद्ध लड्ने, जित्ने र आफ्ना संस्कृतिको संरक्षण गर्ने पराक्रमी राजाहरूलाई 'विक्रमादित्य' मानिने इतिहासले बताउँछ।

जस्तैरु पहिलो विक्रमादित्य मालवीका सातकर्णी (इशा पूर्व १०० देखि यशापूर्व ४४०) थिए। उनले आफूलाई विदेशी शकहरूलाई खेदी विक्रमादित्यको उपाधीले विभूषित गरे। यिनैले इशापूर्व ५७ सालमा नयाँ सम्बत सुरु गरे, जसलाई पछि विक्रम सम्बत भनियो। पछि पाँचौ शताब्दिमा चन्द्रगुप्त द्वितीय, आठौं शताब्दिमा पुलकिशनको द्वितीय पुत्र, अनि उनैका नाति समेत एघारौं कर्नाटकका त्रिभुवनमल्लले विक्रमादित्य उपाधि धारण गरेका देखिन्छन्। यही पछिला त्रिभूवनमल्ल विक्रमादित्य षष्ठ नेपालको दन्त्य परम्परामा देखिने विक्रमादित्य हुन पुग्दछन्। उनले शक सम्बत मासेर नयाँ सम्बत स्थापना गरे भन्नेसमेत उल्लेख भारतीय इतिहासमा पाइन्छ (प्राचीन भारत, प्रथम भाग पृ १६१)। ऊ बेला ससाना हज्जारौं राज्यहरूमा विभाजित हिन्दु राष्ट्रहरूका जनताले हिन्दु राष्ट्रवादका प्रतीक 'विक्रमादित्य' लाई साभ्ना रुपमा आफ्ना आदर्श नायक बनाए। सबै हिन्दु राष्ट्रहरूले विक्रमादित्यका परम्परालाई आफ्ना बनाए। यसरी नै चालुक्य राजवंशको शासन भोग्ने पनौतिले पनि विक्रमादित्यलाई आफ्ना बनाए। नाला होस् वा साँखु होस् वा बत्तिसपुर्तलि होस् त्यहाँ उपलब्ध लोकआहानहरूले गरेका पनि त्यही हो। यसरी विक्रमादित्यहरू कुनै राजनीतिक भूगोलको सीमामा बाँधिएका थिएनन्। त्यसैले विक्रम सम्बत नेपालमा छोटै समयदेखि प्रचलनमा आएको भएपनि यो हामी नेपाली समेतको धरोहर रहेको नितान्त साभ्ना सम्बत हो। हामी आफ्नै लोक दन्त्य परम्पलाई समेत नकार्न सक्दैनौं। त्यसैले नेपाल सम्बतलाई पूर्ण नेपाली बनाउन विक्रम सम्बतलाई भारतीय बनाइ राख्दा आफैलाई दुक्ने कुरो मलाई लाग्दछ। तर कुरोको चुगो यो छ कि चन्द्रसमशेरले किन शक सम्बतलाई मासेर विक्रम सम्बतलाई स्थापित गरे? माथि भनिए भ्रै शक सम्बतको प्रचलनमा तिथिमिति एक नाश नरहने हुँदा प्रशाशनिक कार्यमा सरलताको लागि सूर्यको गति अनुसारको स्थीर गते रहने विक्रम सम्बतको प्रचलन सुरु भएको भन्ने कारण कतिसम्म सही हुन सक्छ? इस्वी सम्बतको तुलनामा विक्रम सम्बतको गते कहाँ एक रुप रहेको छ र? यो पनि त तल माथि परिरहेको छ। त्यसरी यो तलमाथि हुने तिथिको प्रयोगले फरकै के पाछ? हिन्दु संस्कृतिका हरेक संस्कार चन्द्रगतिकै तिथिमितिमै त कार्यान्वयन हुन्छ। प्रशासनिक कार्यमा यो प्रयोग गर्नु नमिल्ने के छ? यो यता आएर राणा र शाह वंशका पक्षधर पण्डितहरूले यसको प्रतिष्ठालाई उचो बनाउन परोलेका कारणहरू मलाई लाग्दछ। भारतीय इतिहासबाट बुझिन्छ विक्रम सम्बतको प्रतिस्थापनमा हिन्दु राष्ट्रवादिता स्पष्ट हावी छ। चन्द्र समशेरमा आफू राजपूत हुनुको गर्व र हिन्दु राष्ट्रवादिताको ज्वर थियो। शक सम्बत चल्दै थियो चन्द्र समशेरले पुरोहितहरूको बहकाउमा नेपाली भूमिमाथि राजपूतहरूको विजयको सान देखाउने हिसाबमा हिन्दु राष्ट्रवादिताको प्रतिक विक्रम सम्बत लाई स्थापित गरे। सम्बत फेर्ने पर्ने कुनै अर्को ठोस कारण देखिन्न। उनमा नेपाली राष्ट्रवादिता नै थियो भने नेपाल सम्बतलाई फेरि प्रतिस्थापन गर्न सक्थे तर उनको नजरमा नेपाल सम्बत एक विजित तुच्छ जातिका सामान्य जनताको छोरोबाट स्थापित भएको सम्बत थियो, यो उनलाई कदाचित स्वीकार्य थिएन। अन्तमा भन्नु छ विक्रम सम्बतलाई हामीले यसै उसै व्यहोरेकै हो. पूर्णतरु किन नकार्नु पर्छ र? यसलाई यथा उसैको ठाउँमा राखेर नेपाली इतिहासको स्वर्णिम कालमा ८९० वर्षसम्म राजकीय सम्बत रहेको नेपाली माटोको नेपाल सम्बतलाई प्रमूख सम्बतको रूपमा कायम गर्दा आफ्नै इतिहासको गौरवलाई सम्मान पुगेको हुनेछ।

हो भने उहाँले समातेर लगेकाहरूलाई कसैको दवावमा परेर छाडेको भन्ने सुन्नमा आएको छैन। त्यसैले उहाँदेखि सबैजना डराएको हुनुपर्छ।

यसै सन्दर्भमा लक्ष्मी पुजाको दिन की.न.पा. बडा नं.४ त्रुँभो टोलमा कौडा हानिरहेकाहरूलाई प्रहरीले गिरफ्तार गरेर लगेर विना कारवाही छाडेको थियो। त्यसबेला सांसद राजन के.सी.को दवावमा जुवाडेहरूलाई छाडेको भन्ने हल्ला चल्यो। त्यसको भोलिपल्ट फेरि त्रुँभो टोलबाट नै अरु जुवाडेहरू पक्राउ परे। उनीहरूलाई पनि विना कारवाही

छाडे। यस सम्बन्धमा हल्ला चलेपछि यस सम्वाददाताले डिएसपी डा. मेखबहादुर खत्रीसँग सम्पर्क राख्दा जुवाडेहरू पक्राउ परेको साँचो हो तर कसैको दवावमा परेर छाडेको होइन भन्नु भयो। उहाँका अनुसार सम्बन्धित व्यक्तिहरूका परिवारहरू आएर एकचोटि माफ गर्नुस भनेर अनुरोध गरेपछि आइन्दा नखेल्ने शर्तमा छाडिएको बताउनु भयो। कसैको दवाव र प्रभावमा आफू नपरेको बताउनुभयो। समग्र रुपमा यसपालीको दशैं र तिहार शान्ति पूर्ण रुपमा बितेको उहाँले बताउनुभयो।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

स्व. रत्नमाया महर्जन

जन्म: ने.सं. १०५१
माघ कृष्णपक्ष नवमी
निधन: ने.सं. ११३७
कछलाथ्व पारु

स्व. हिरामाया महर्जन

जन्म: वि.सं. १९८२
निधन:
वि.सं. २०७३/७/१६

स्व. लतमाया महर्जन

जन्म: १९९०
निधन: २०७३ कार्तिक
१७ गते

हाम्रा ज्येष्ठ नागरिकहरू **रत्नमाया महर्जन**को ८६ वर्षको उमेरमा गत कार्तिक १५ गते, **हिरामाया महर्जन** ९१ वर्षको उमेरमा कार्तिक १६ गते, **लतमाया महर्जन** ८३ वर्षको उमेरमा गत कार्तिक १७ गतेका दिन असामयिक स्वर्गारोहण भएकोले हामी स्तब्ध छौं। दिवंगत आत्माहरूको चीर शान्तिको कामनाका साथ हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस शोकको खडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा धैर्य धारण गर्ने शक्ति मिलोस भनी श्री परमेश्वरसँग प्रार्थना गर्दै हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

अध्यक्ष दुर्गादेवी महर्जन

तथा

ज्येष्ठ नागरिक सेवा केन्द्र परिवार

की.न.पा. १० पाँगा

प्रमाणित सुन तथा चाँदीका गहनाका लागि

पद्मिनि

Jewellers

अहिले पनि पद्मिनिको गहना जहिले पनि

सुन भनेको विश्वास हो

२४ क्यारेट भनेर किने पछि

२४ क्यारेट नै हुनुपर्छ

सुनका गहना, आकर्षक
डिजाईन र भरपर्दो हुनुपर्छ

स्थान : त:ग वपी, नगाउँ ढोबाटो, कीर्तिपुर-१७

सम्पर्क : ९८०२०१३७८०